

Aktuālās norises Latvijas ekonomikā

Linda Oliņa
Monetārās politikas pārvaldes ekonomiste

2024. gada 24. janvāris

Aktualitātes īsumā

Pasaulē un Eiropā

Ekonomika atgūstas no pēdējo gadu laikā piedzīvotajiem satricinājumiem. Noturība bijusi negaidīta.

Latvijā

Izaugsme ir vāja – kritumu eksportā stutē iekšzemes pieprasījums. Inflācija strauji mazinājusies un darba tirgus saglabājas noturīgs. Valdība sniegusi atbalstu iedzīvotājiem un uzņēmējiem, finansējumu prioritātēm.

Prognozes

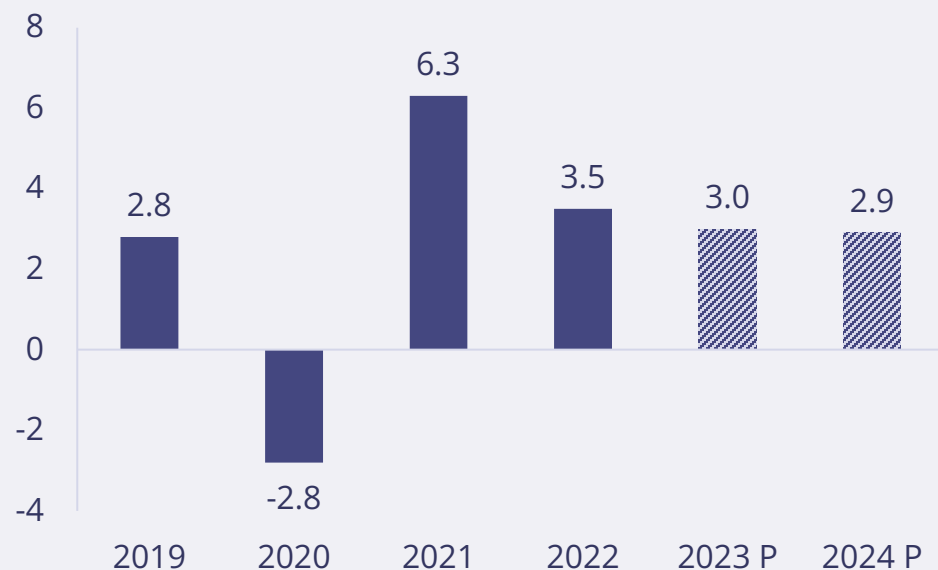
Iedzīvotāju pirktspējas uzlabošanās un gaidāmās investīcijas sniedz pozitīvāku redzējumu. Un talkā nāks eksporta tirgi.

Pasaulē un Eiropā

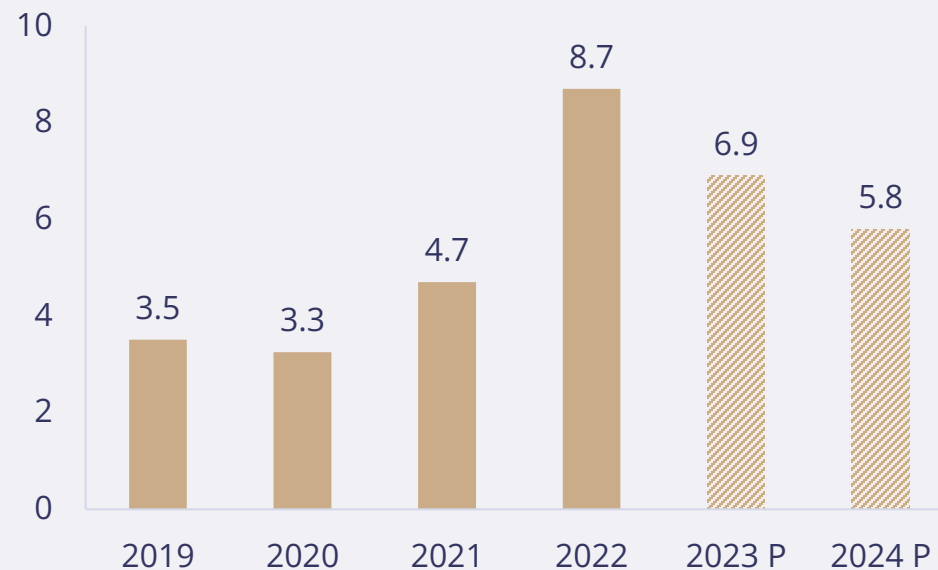

Globālā ekonomika turpina lēnām atgūties no pēdējo gadu laikā pieredzētajiem šokiem. Noturība bijusi ievērojama.

Pasaules ekonomikas izaugsme (g/g; %)

Pasaules inflācija (g/g; %)

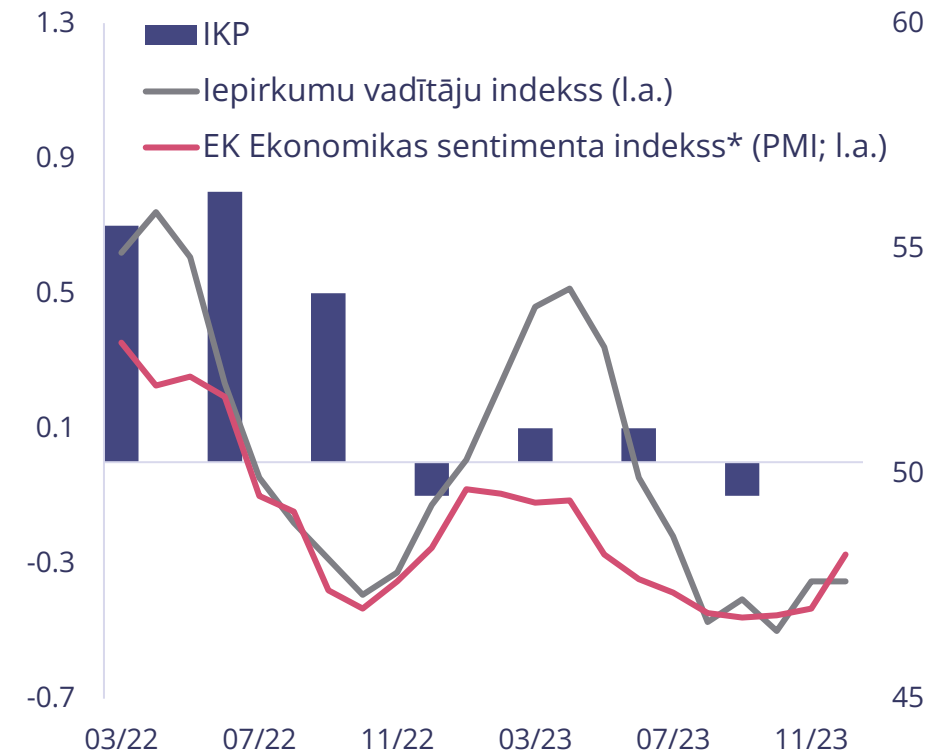

Eirozona: izaugsmes tempi kļuvuši gausi un ekonomikas noskaņojuma rādītāji vēsta par ekonomikas bremzēšanos arī pērnā gada nogalē

- Ekonomikas izaugsme 2023. gadā bijusi gausa.
- Ekonomiku bremzējošie faktori: augsta inflācija, straujš procentu likmju kāpums ar mērķi mazināt inflāciju, ģeopolitiskie riski un vājums eksporta tirgos.
- Uzņēmēju un patērētāju noskaņojuma rādītāji gada beigās nedaudz uzlabojās, bet joprojām nedaudz zem ilgtermiņa vidējā rādītāja.

Eiropas IKP (c/c; %) un noskaņojuma rādītāji

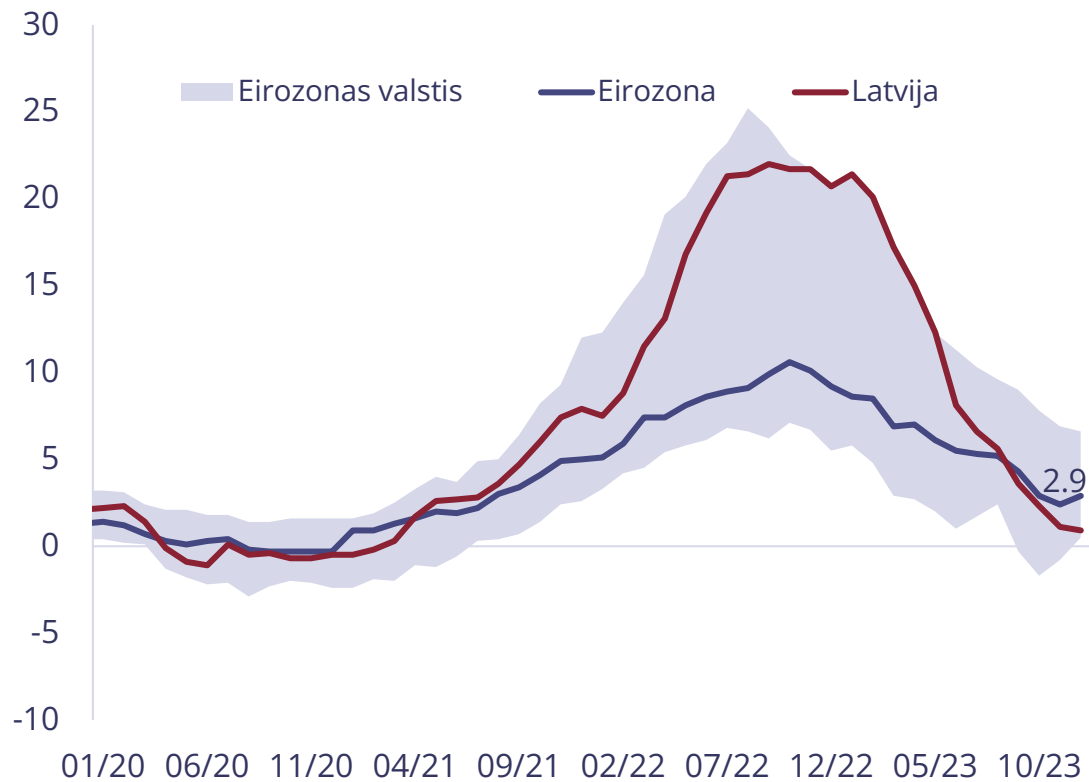

Avoti: Eiropas Komisija, Eurostat.

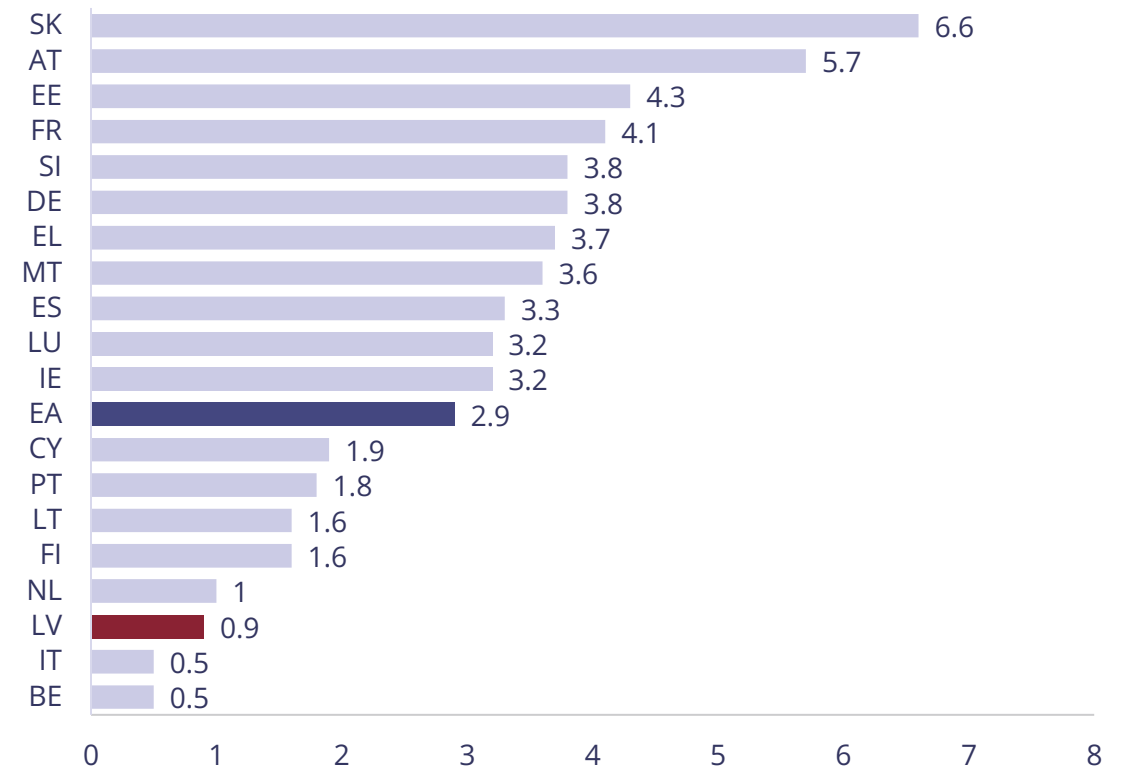
* ESI rādītājs dalīts ar divi, lai būtu attēlojams vienā skalā ar PMI.

Eirozona: kopējā inflācija un izkliede dalībvalstu starpā sarukusi; Latvijas inflācija zemāka nekā eirozonas vidējais līmenis

Gada inflācija eirozonā (%)

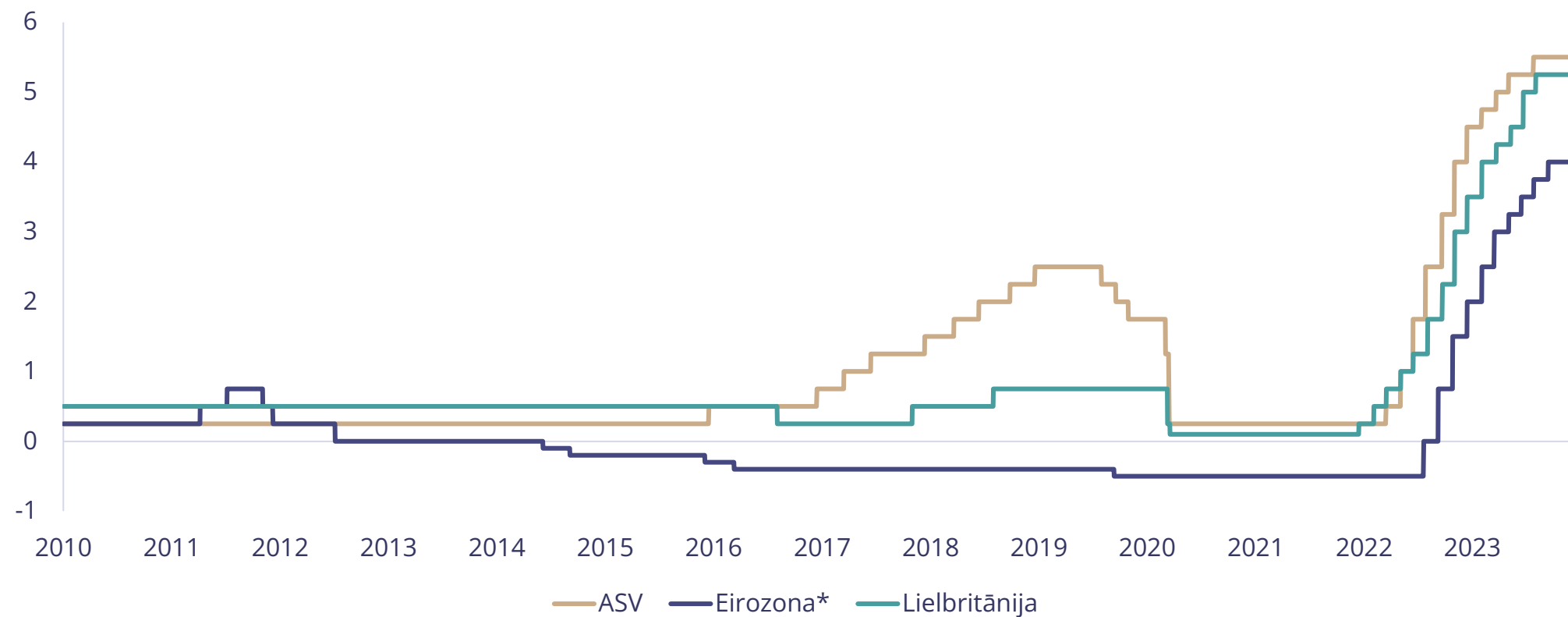

Inflācija eirozonā pa valstīm 2023. gada decembrī (g/g; %)

Vadošās centrālās bankas īsteno ierobežojošu monetāro politiku

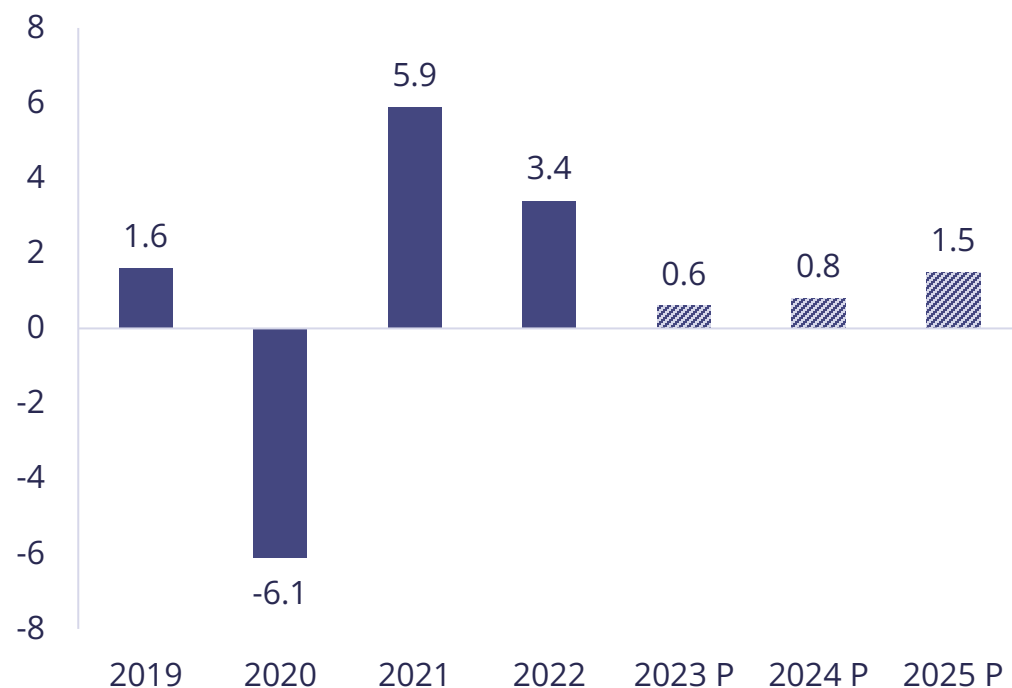
Vadošo centrālo banku noteiktās procentu likmes (%)

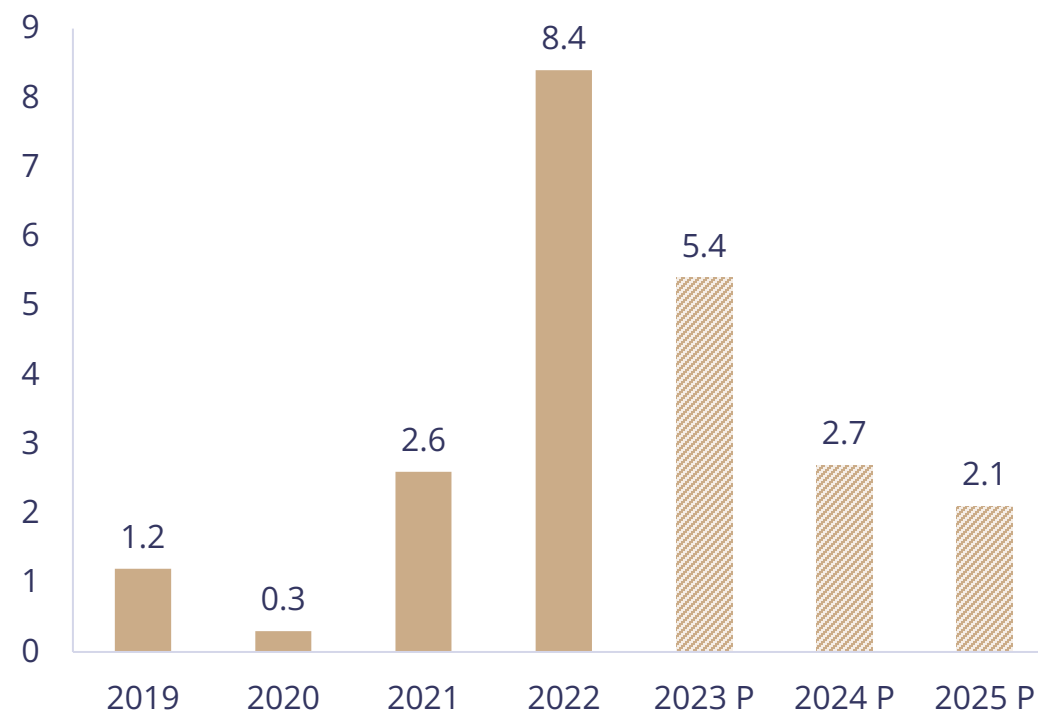
* Līdz 21.12.2011. galveno refinansēšanas operāciju likme, pēc tam – noguldījumu iespējas likme.

Eirozona: šogad sagaidāma lēna ekonomikas izaugsme, inflācija pakāpeniski mazināsies un nākamgad atgriezīsies mērķa līmenī

Eiro zonas IKP (g/g; %)

Eiro zonas inflācija (g/g; %)

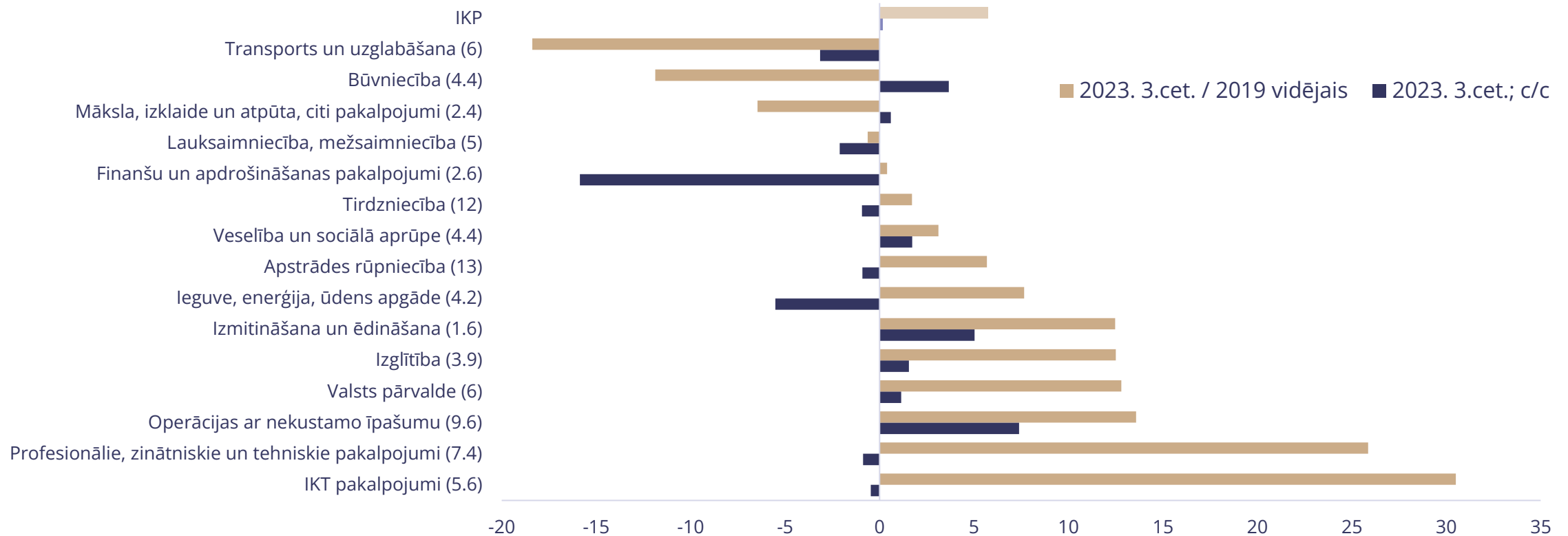

Latvijā

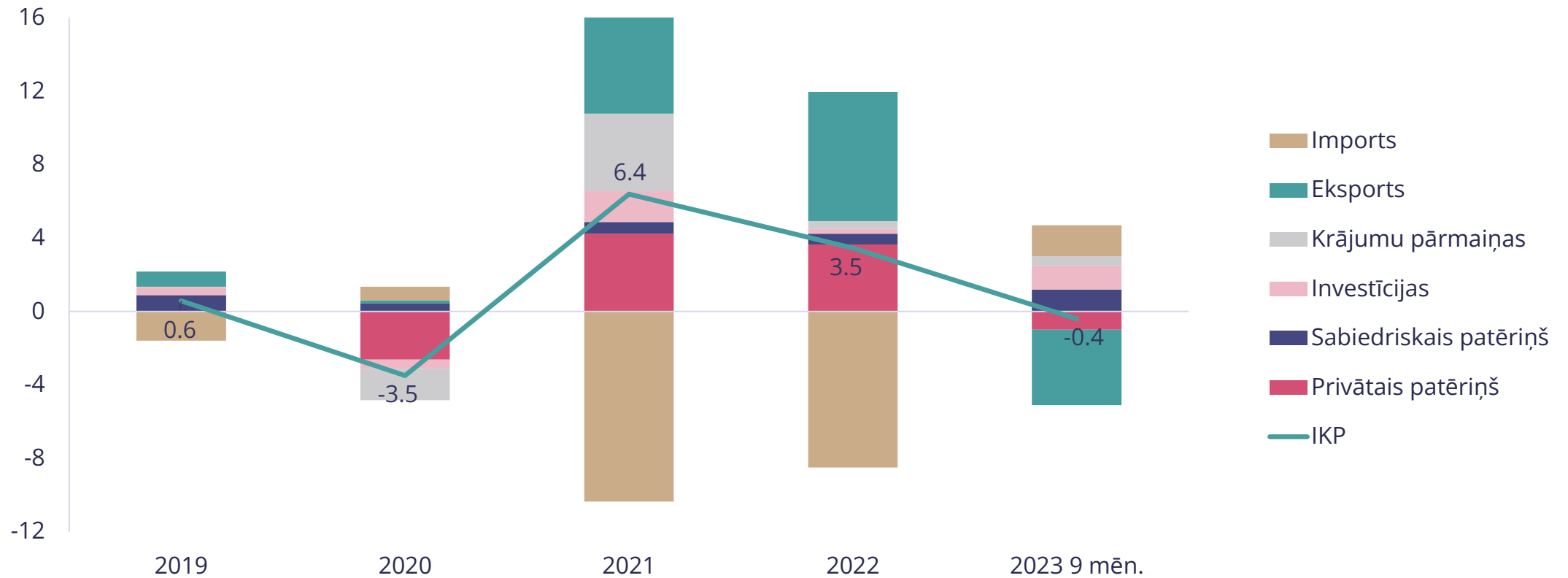
Tautsaimniecības nozares: situācija ļoti atšķirīga. Dažas pandēmijas laikā būtiski sarukušās nozares vēl atpaliek no līmeņa, kāds bija pirms tās

Pievienotā vērtība un IKP 2023. gada 3. ceturksnī (pieaugums; %; sezonāli un kalendāri korigēti dati; iekavās nozares īpatsvars IKP 2022. gadā)

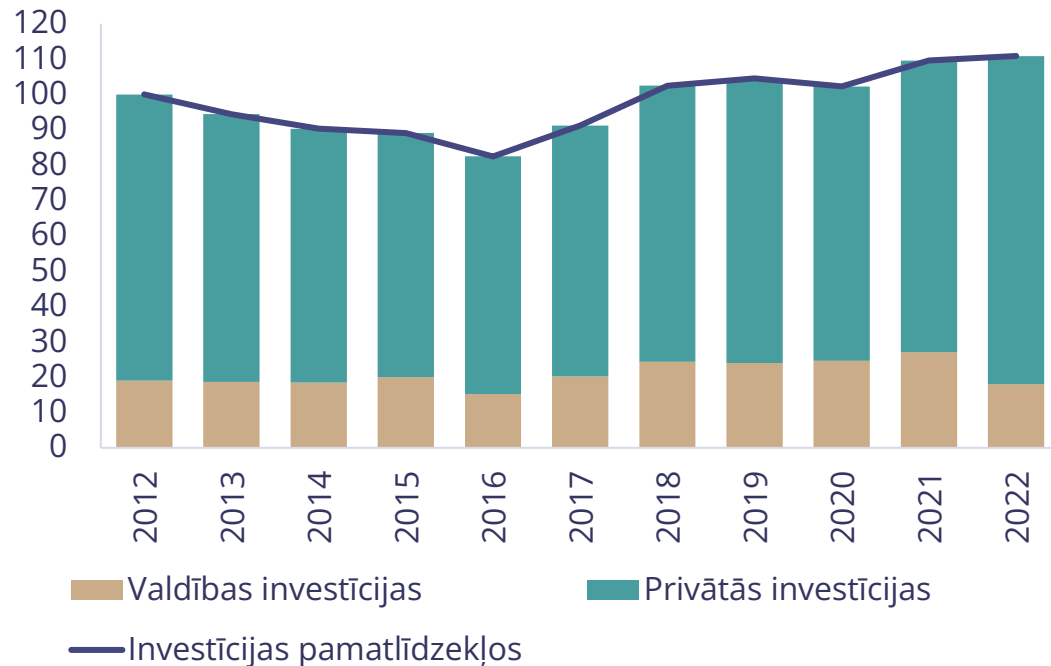
Ekonomikas izaugsme 2023. gadā bijusi vāja: lai gan iekšzemes pieprasījumā pozitīvas pārmaiņas, eksporta apjomi strauji sarukuši

IKP (g/g; %; s.i.) un izlietojuma komponentes (devums; pp)

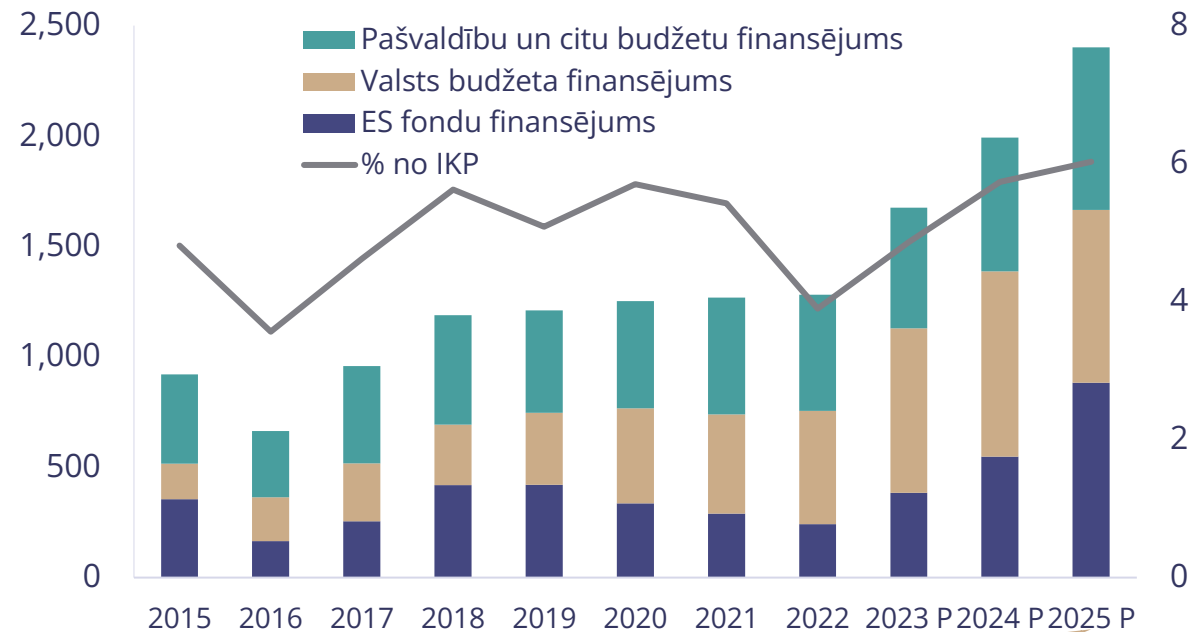

Uzņēmumu pašu līdzekļi un valdības ieguldījumi sekmē kopējo investīciju aktivitāti

Investīcijas pamatlīdzekļos (sal.cenās; 2012=100%; %; n.s.i.) un **privātā un valdības sektora dalījums** (devums; pp)

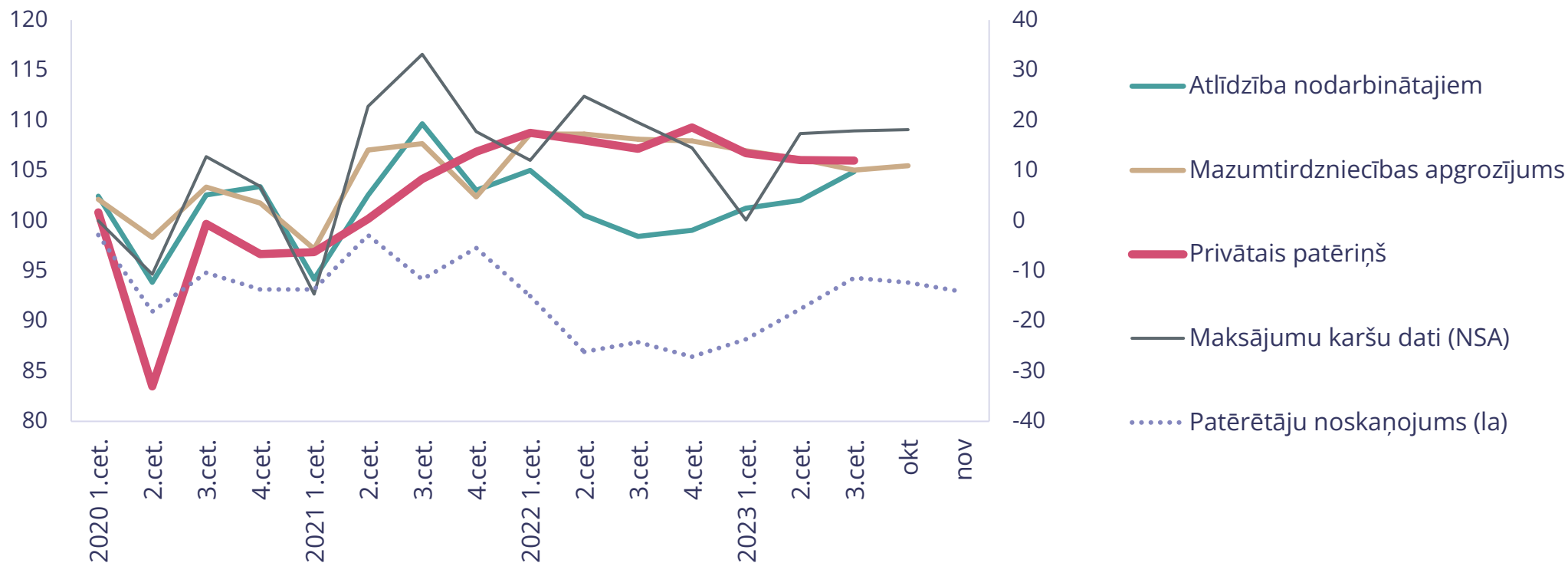
Valdības investīcijas (naudas plūsma; milj. eiro un % no IKP)

- Iekšējā drošība (robežas izbūve & cietums)
- Izdevumi aizsardzībai (pretgaisa aizsardzība, militārie auto, VAD)
- ES fondi (īpaši ANM & Rail Baltica)

Privātais patēriņš pērn bijis teju nemainīgs; pirktspējas atgriešanos sekmēja spēcīgs algu kāpums un zema inflācija, vienlaikus uzkrājumu veidošana kļuvusi pievilcīgāka

Patēriņu raksturojošie rādītāji (2019=100; %, salīdz. cenās; noskaņojums – atbilžu saldo pārmaiņas 2019=0)

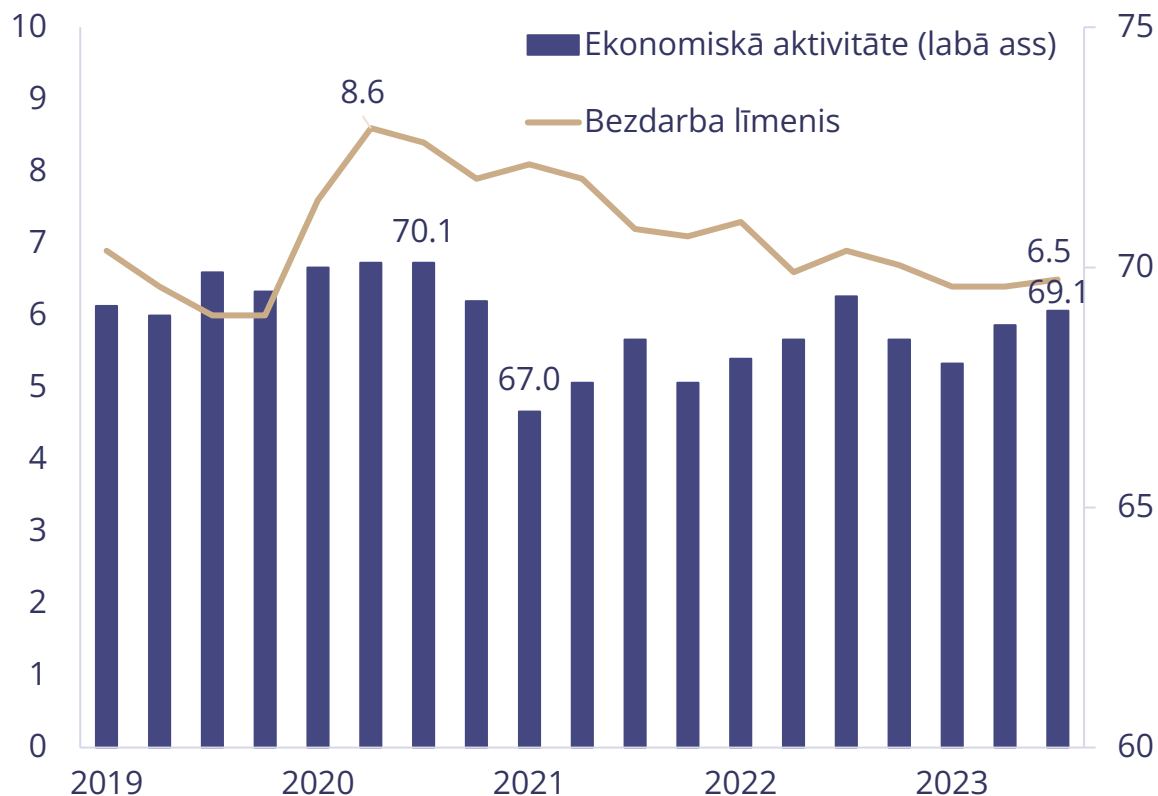

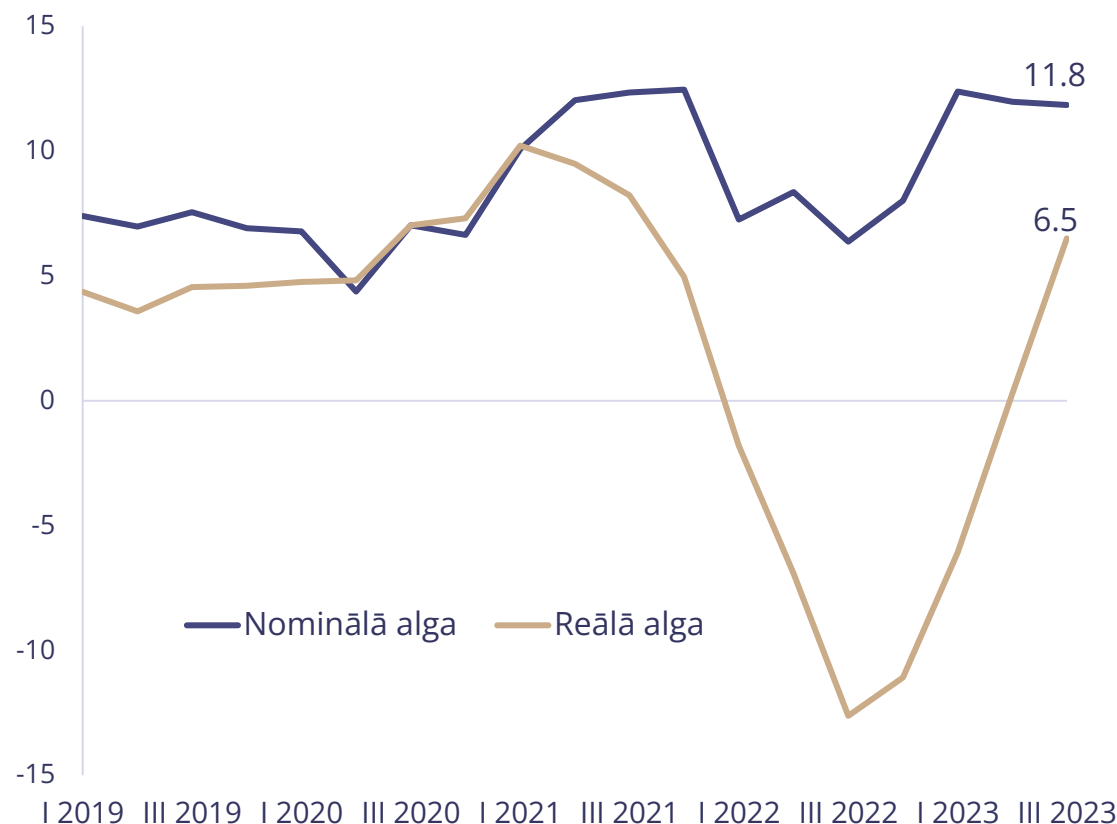

Darba tirgus: Algu kāpumu virza ciešs darba tirgus. Reālās algas pieaugums kļuvis pozitīvs – pirktspēja uzlabojas

Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem) **un ekonomiski aktīvie** (% no iedzīvotāju skaita, 15-74 gadi)

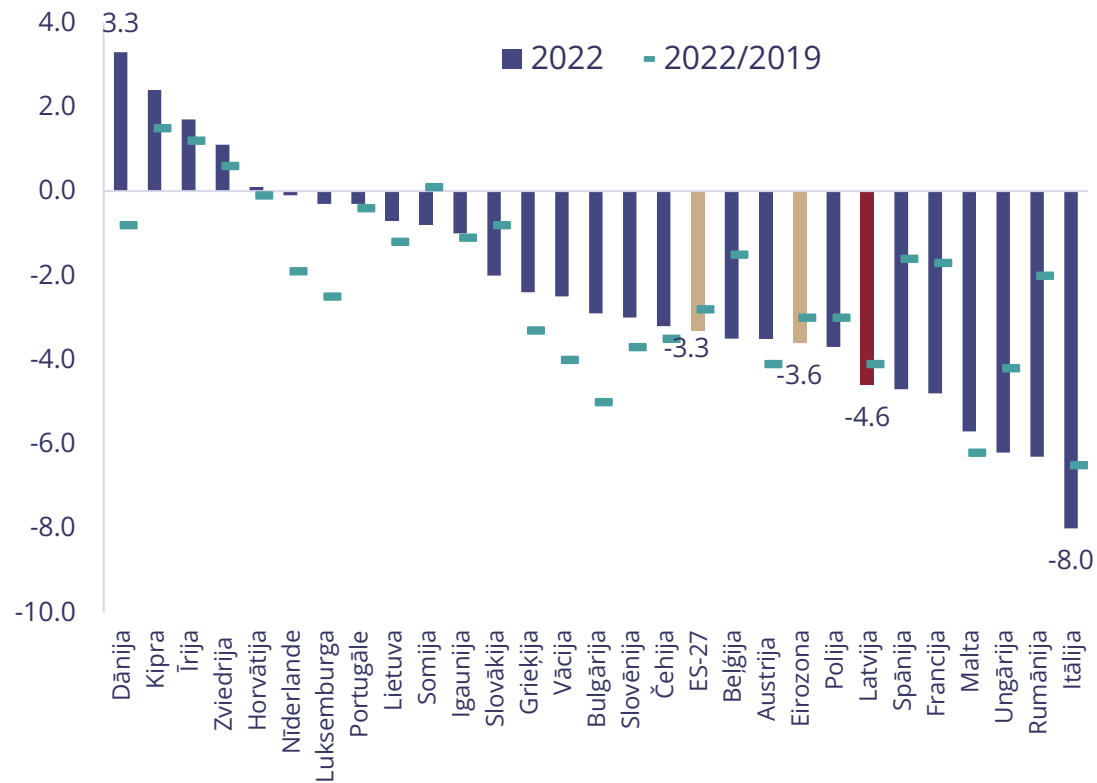

Nominālā un reālā bruto alga (%; g/g)

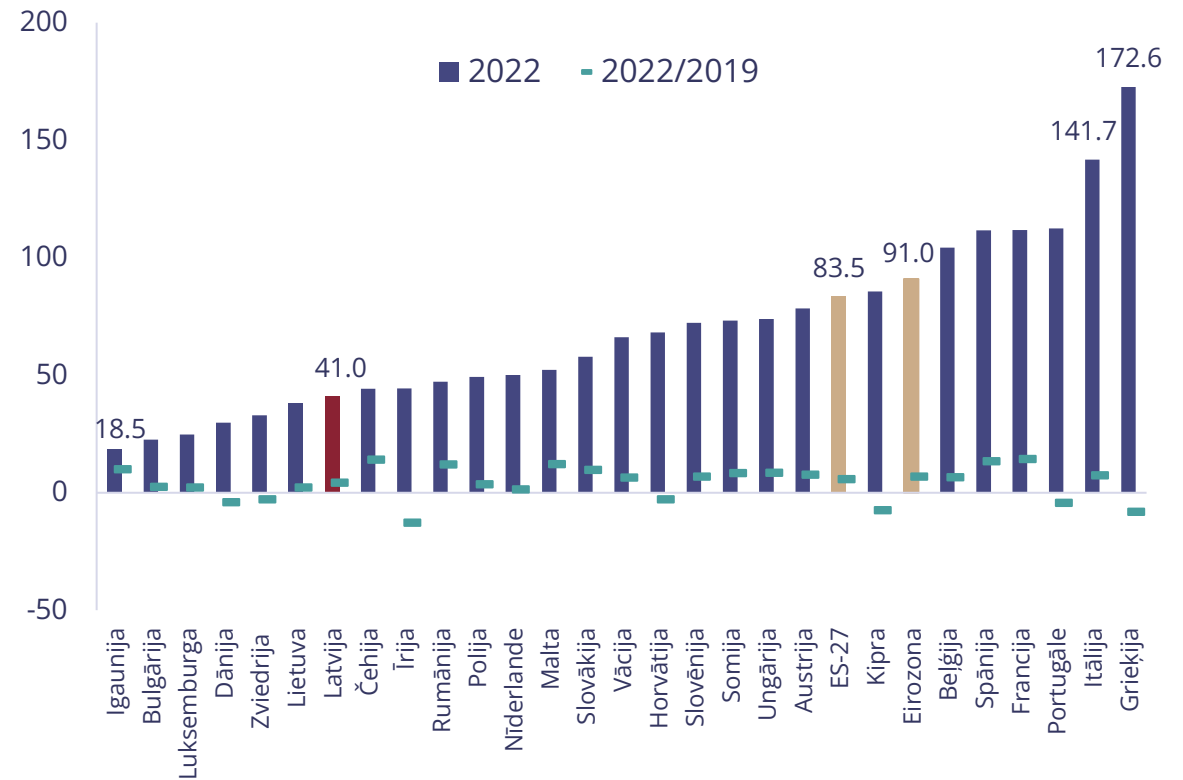

Valdības finanses: Latvijā samērīgas un ar dāsnāko krīzes atbalstu Baltijā. Parāda līmenis ievērojami zem Eiropas valstu rādītājiem

Vispārējās valdības budžeta bilance 2022.gadā (% no IKP) un pārmaiņas pret 2019. gadu (pp)

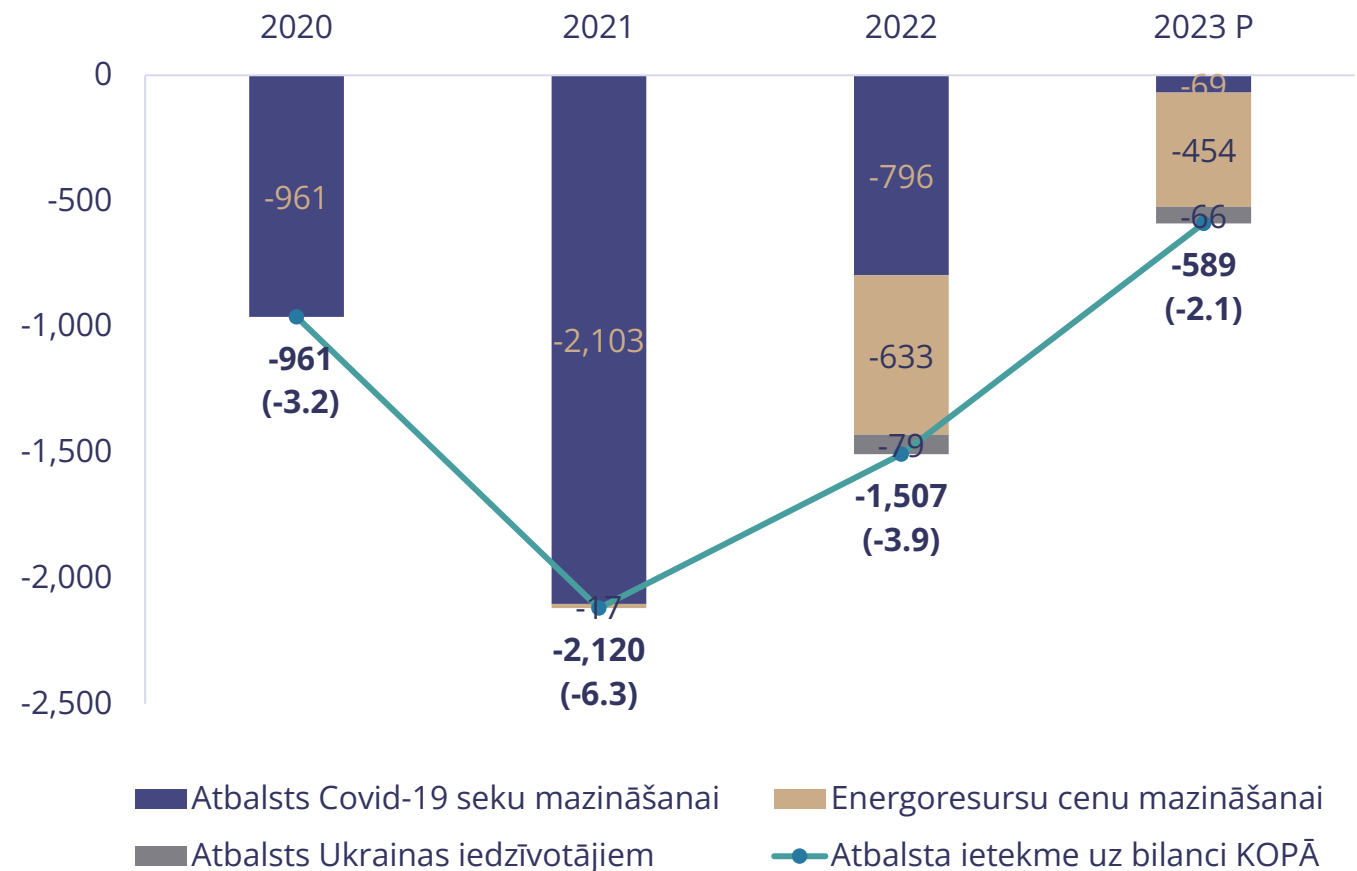
Vispārējās valdības parāds 2022. gadā (% no IKP) un pārmaiņas pret 2019. gadu (pp)

Valsts sniegtais atbalsts pandēmijas laikā un energoresursu cenu mazināšanai palīdzējis mazināt inflāciju un straujāk augt ekonomikai

Ietekme uz budžeta bilanci (milj. eiro; % no IKP)

- **Energo atbalsts:** augsto energo resursu cenu kompensējošie pasākumi, sociālie pabalsti;
- **C-19:** finansējums nozarēm (veselības, satiksmes, zemkopības un kultūras), investīciju projektiem, dīkstāves un citi sociālie pabalsti, granti uzņēmējiem;
- **UA:** sociālie pabalsti, izmitināšana, veselībai, atbalsts īres maksai un komunālajiem maksājumiem.

Proгнозы

Latvijas Bankas 2023. gada decembra prognozes

	2022	2023 P	2024 P	2025 P
IKP (gada pārmaiņas; %)	3.4	-0.4	2.0	3.6
Inflācija (gada pārmaiņas; %)	17.2	9.0	2.0	2.3
Bezdarbs (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita; sez. korigēti dati)	6.9	6.4	6.3	6.2
Nominālā bruto alga (gada pārmaiņas; %)	7.4	12.0	8.0	7.9
Vispārējās valdības parāds (% no IKP)	41.0	42.8	43.6	43.9
Budžeta pārpalikums/deficīts (% no IKP)	-4.6	-3.3	-4.0	-3.3

Aktualitātes ekonomikā, pētījumi un mācību līdzekļi:

Tautsaimniecības analīze

www.makroekonomika.lv

**Mācību līdzeklis "Mana
ekonomika"**

www.naudasskola.lv

Zināšanu centrs

"Naudas pasaule"

Mūsu valsts, mūsu banka

